

Dosarul nr.3ra-246/23
2-21049984-01-3ra-10032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: G. Ciobanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: Gr. Dașchevici, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

20 decembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Pretura sect. Botanica, mun. Chișinău,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Vest-Exim” împotriva Preturii sect. Botanica, mun. Chișinău cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de Pretura sect. Botanica, mun. Chișinău împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 05 aprilie 2021, SRL „Vest-Exim” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Preturii sect. Botanica, mun. Chișinău cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 17 august 2018, a înaintat Direcției generale comerț, alimentație publică și prestări servicii a Primăriei mun. Chișinău notificarea nr.54711 pentru prestarea serviciilor: închirierea bărcilor și hidrobicicletelor în Parcul „Valea Trandafirilor”, din mun. Chișinău, sector Botanica, iar la 19 august 2019 Pretura sectorului Botanica a Primăriei mun. Chișinău a eliberat pe numele reclamantei schema de amplasare (valabilă până la 18 august 2021), pentru închirierea bărcilor și hidrobicicletelor în Parcul „Valea Trandafirilor”, din mun. Chișinău, sector Botanica.

La 24 martie 2021, Pretura sect. Botanica, mun. Chișinău a întocmit prescripția nr.03-26/242, prin care SRL „Vest-Exim” a fost obligată să demonteze și să evacueze din cont propriu echipamentul destinat prestării serviciilor de închiriere a bărcilor și hidrobicicletelor, amplasat în Parcul „Valea Trandafirilor”.

La 25 martie 2021, reprezentantul său, avocatul Roman Stici, s-a adresat Preturii sect. Botanica a Primăriei mun. Chișinău cu cererea prealabilă nr.659, solicitând dispunerea suspendării, până la finalizarea procedurii prealabile a prescripției nr.03-26/242 din 24 martie 2021, și anularea în tot a prescripției respective, însă nu a primit niciun răspuns până în prezent din care considerente s-a adresat cu prezenta acțiune.

Referitor la legalitatea și temeinicia prescripției nr.03-26/242 din 24 martie 2021 emisă de Pretura sect. Botanica, mun. Chișinău, SRL „Vest-Exim” a reiterat că, acest act administrativ reprezintă o ingerință ilegală în activitatea economică a întreprinderii.

Mai mult ca atât, în cuprinsul schemei de amplasare din 19 august 2019 este indicat că valabilitatea acesteia expiră la data de 18 august 2021.

Consideră că prescripția contestată a fost emisă în lipsa reținerii caracterului de valabilitate a schemei eliberate de însăși Pretura sect. Botanica mun. Chișinău.

Cu trimitere la art.14 alin.(2) din Legea nr.235 din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și art.17⁴ din Legea cu privire la comerțul interior nr.231 din 23 septembrie 2010, reclamanta a concluzionat că dispunerea printr-un act administrativ a suspendării/încetării activității sale economice și realizate autorizat contravine prevederilor legii.

În speță nu a fost îndreptățită necesitatea suspendării/încetării activității sale economice în locul desfășurat de către ea, și nici nu a fost respectată procedura legală de realizare a acestei suspendări/încetări, astfel încât se instituie o situație contradictorie, în care pe de o parte, actele permissive în baza cărora își desfășoară activitatea sunt valabile și produc în continuare efecte juridice, iar activitatea în baza acestor acte este suspendată/încetată, situație ce contravine cadrului legal pertinent și astfel exclude situația din speță de la condițiile regulii triplului test la justificarea ingerinței în drept, ce include următoarele condiții cumulative: să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim și să fie necesară într-o societate democratică.

În opinia reclamantei dispunerea în temeiul prescripției nr.03-26/242 din 24 martie 2021 de a demonta și evacua din cont propriu echipamentul destinat prestării serviciilor de închiriere a bărcilor și hidrobicicletelor, amplasat în parcul „Valea Trandafirilor”, lezează dreptul său de proprietate ceea ce este contrară prevederilor art.1 din protocolul nr. 1 CEDO.

A precizat că, prin contractul de finanțare nerambursabilă nr.CFN-956/F din 25 octombrie 2016, încheiat între Organizația pentru Dezvoltarea sectorului IMM a Ministerului Economie și SRL „Vest-Exim”, activitatea sa economică a fost susținută de către autoritățile publice prin acordarea acestuia a mijloacelor financiare nerambursabile în sumă de 200000 de lei.

Deși, autoritățile publice în persoana Organizației pentru Dezvoltarea sectorului IMM a Ministerului Economie a susținut dezvoltarea afacerii sale, totuși Pretura sect. Botanica i-a îngrădit dreptul de a activa.

În contextul enunțat, SRL „Vest-Exim” a solicitat admiterea acțiunii, anularea prescripției nr.03-26/242 din 24 martie 2021 emisă de Pretura sect. Botanica mun.

Chișinău și încasarea din contul pârâtei în beneficiul său a tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 04 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă acțiunea depusă de SRL „Vest-Exim”. S-a anulat prescripția nr.03-26/242 din 24 martie 2021 emisă de Pretura sect. Botanica, mun. Chișinău. S-a încasat din contul Preturii sect. Botanica mun. Chișinău în beneficiul SRL „Vest-Exim” suma de 2500 de lei cheltuieli de asistență juridică.

Prima instanță a motivat soluția de admitere a acțiunii depuse de SRL „Vest-Exim” prin faptul că, caracterul ilegal al prescripției contestate a fost confirmat de autoritatea publică în referința din 28 mai 2021 și decizia din 13 aprilie 2021 cu privire la cererea prealabilă, prin care s-a dispus anularea prescripției nr.03-26/242 din 24 martie 2021.

Cât privește pretenția privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, în conformitate cu art.96 alin.(1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, prima instanță a statuat că, reclamanta SRL „Vest-Exim” a fost reprezentată de avocatul Stici Roman în baza mandatului avocațial anexat la actele cauzei și contractului de asistență juridică nr.189 din 25 martie 2021, iar drept cheltuieli de asistență juridică, ultimul a pretins suma de 2500 de lei.

Mai mult, reclamanta a prezentat probe care fac dovada suportării cheltuielilor pentru serviciile de asistență juridică acordată de avocatul Stici Roman, fapt ce se confirmă prin copia facturii din 27 aprilie 2021.

Din considerentele menționate prima instanță a concluzionat de a încasa din contul pârâtei Pretura sect. Botanica mun. Chișinău în beneficiul reclamantei SRL „Vest-Exim” suma de 2500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La 26 noiembrie 2021, cu respectarea prevederilor art.232 din Codul administrativ, Pretura sect. Botanica mun. Chișinău a depus apel împotriva hotărârii primii instanțe, iar la 22 februarie 2022 a prezentat motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii din 04 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în partea încasării din contul său în beneficiul SRL „Vest-Exim” a sumei de 2500 de lei cheltuieli de asistență juridică, cu emiterea în această parte a unei decizii noi de respingere a pretenției reclamantului privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică (f.d.58-59, 79, 85-87).

Prin decizia din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Pretura sect. Botanica, mun. Chișinău împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Instanța de apel a motivat decizia prin faptul că, Pretura sect. Botanica mun. Chișinău a contestat hotărârea primei instanțe doar în partea încasării din contul său în beneficiul SRL „Vest-Exim” a sumei de 2500 de lei cheltuieli de asistență juridică, cu emiterea în această parte a unei decizii noi de respingere a pretenției reclamantului privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

La acest capitol, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.94 alin.(1) și art.96 alin.(1) și (1¹) a concluzionat că soluția primei instanțe privind încasarea din contul Preturii sect. Botanica mun. Chișinău în beneficiul SRL „Vest-Exim” a sumei

de 2500 de lei cheltuieli de asistență juridică este corectă și legală reieșind din cumul probelor administrate la materialele cauzei, iar quantumul sumei încasate este reală, rezonabilă și necesară.

La 17 noiembrie 2022, Pretura sect. Botanica mun. Chișinău a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 03 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei decizii noi.

În susținerea recursului Pretura sect. Botanica mun. Chișinău a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, menționând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Recurentul a indicat că, atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au ținut cont de faptul că, în conformitate cu prevederile art.21 din Codul administrativ, a decis suspendarea actului administrativ individual defavorabil până la finalizarea procedurii prealabile și de a anula prescripția nr.03-26/242 din 24 martie 2021.

Cu toate acestea, instanțele de judecată au ignorat circumstanțele importante ale cauzei, adoptând o hotărâre neîntemeiată referitor la încasarea din contul său în beneficiul SRL „Vest-Exim” a sumei de 2500 de lei cheltuieli de asistență juridică. Argumentul pe care l-a expus de altfel și în cererea de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a III a „Procedura contenciosului administrativ”, Capitolul V „Procedura de recurs” din Codul administrativ, în special ce vizează prevederile cu privire la depunerea cererii de recurs, termenul depunerii, temeiurile recursului și procedura examinării acestuia.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art.195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art.3 alin.(3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Or, legea procesual-civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă.

În conjunctura enunțată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 02 noiembrie 2022, în ședință publică.

Actele cauzei atestă că copia dispozitivului deciziei instanței de apel a fost notificată Preturii sect. Botanica mun. Chișinău la 07 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la dosar (f.d.107).

Totodată, din materialele dosarului rezultă că, copia deciziei integrale a instanței de apel a fost notificată recurentului Preturii sect. Botanica mun. Chișinău la 19 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la dosar (f.d.111).

Astfel, recursul (inițial și cel motivat) a fost depus de Pretura sect. Botanica mun. Chișinău cu respectarea prevederilor art.245 din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023)).

La 10 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa SRL „Vest-Exim” și avocatului acesteia Stici Roman copia recursului depus de Pretura sect. Botanica, mun. Chișinău, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței.

La 04 aprilie 2023, SRL „Vest-Exim” reprezentată de avocatul Stici Roman a depus referință, solicitând respingerea recursului depus de Pretura sect. Botanica mun. Chișinău, cu menținerea deciziei instanței de apel, pe care o consideră legală și întemeiată.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023)), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să

însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*in special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată remarcă că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023)). În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (*cauza Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39*).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (*cauza Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Pretura sect. Botanica mun. Chișinău.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Pretura sect. Botanica mun. Chișinău, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă